

Bijlage 6: Hoe ziet het vervolgproces eruit als wordt besloten conform het voorstel en wat is de rol van u als raad hierin ?

In deze bijlage worden achtereenvolgens de volgende vragen beantwoord:

- 1. Waarover wordt nu precies besluitvorming gevraagd?*
- 2. Hoe ziet het vervolgproces eruit?*
- 3. Welke invloed heeft u als Raad?*
- 4. Hoe kunt u als raad in dit stadium sturen op het vervolgproces?*
- 5. Wat betekenen keuzes voor het vervolgproces?*
- 6. Welke beslissingsbevoegdheid heeft u als raad in het vervolgproces?*

1. Waarover wordt nu precies besluitvorming gevraagd?

In de stukken die voorliggen, is verwoord wat het vervolgproces is als het eindrapport Verkenning Duurzame Polder wordt geaccordeerd. In de kern komt het erop neer dat de Raad gevraagd wordt in te stemmen met:

- het aanwijzen van de Duurzame Polder (zie verkenningsgebied) voor grootschalige energieopwekking met zonne- en windenergie;
- de opwekcapaciteit (het aantal Petajoule) vast te stellen;
- te kiezen voor het perspectief integrale gebiedsontwikkeling;
- te kiezen voor een doorkijk naar de mogelijkheden vanaf 2030 tot 2050;
- zelf de regie te houden door het bevoegd gezag voor het windmoleninitiatief aan ons te laten overdragen;
- verder samen te werken met de gemeente Den Bosch en de Provincie;
- daarvoor het gevraagde budget ter beschikking te stellen.

Veel discussies gaan echter nu al over aantallen, plaats en hoogte van windmolens en over te stellen condities. Zover is het nu nog niet.

2. Hoe ziet het vervolgproces eruit?

Bepalend in het vervolgproces zijn de keuzes van beide gemeenteraden en Provinciale Staten.

- Te beginnen met de vraag of en in welke mate de drie partijen er gezamenlijk voor kiezen om de mogelijkheden die de Duurzame Polder biedt voor grootschalige energieopwekking verder uit te werken;
- Als het antwoord bevestigend is, liggen er 3 perspectieven voor. Aanbevolen wordt te kiezen voor het perspectief van integrale gebiedsontwikkeling en niet voor de perspectieven van autonome ontwikkeling of maximale energieopwekking (referentieperspectief).

Als hiervoor gekozen wordt, is de vervolgstap dat onderzocht wordt wat in de onderlinge samenhang van waarden en belangen in het gebied kansrijke alternatieven zijn. Daarbij komen dan ook locaties en aantallen van windmolens en zonnenvelden aan de orde. Uiteindelijk moet dit uitmonden in een voorkeursalternatief voor de Duurzame Polder.

In deze ontwerpfase worden betrokken instanties, belangenbehartigers en inwoners intensief betrokken. Met een dergelijk proces en met participatie en besluitvorming binnen uw raad hebben wij in onze gemeente ruime ervaring opgedaan. Zowel met betrekking tot Windpark Elzenburg/de Geer als het waterveiligheidsproject Meanderende Maas. Beide trajecten worden door externe deskundigen als succesvolle voorbeelden aangehaald.

3. Welke invloed heeft u als Raad?

Wij kunnen als gemeente zelf onze rol bepalen. Zoals nader toegelicht in de hoorcommissie is het Rijk voor het initiatief van het Windcollectief Oss-Den Bosch het bevoegde gezag, omdat hun plan meer dan 100 MW betreft. Dit initiatief heeft zich gemeld bij het Rijk in het kader van de rijkscoördinatieregeling (RCR).

Bij een initiatief met een opwekcapaciteit tussen 5 en 100 MW is de Provincie het bevoegd gezag. Dat is het geval bij het initiatief van Renewable Factory met 9 windmolens in Stijbeemden.

De mogelijkheid bestaat om de bevoegdheid bij de gemeente te beleggen, *'wanneer aannemelijk is dat het project evenveel voortgang boekt als wanneer het Rijk of de Provincie bevoegd gezag is. Het voordeel voor gemeenten is, dat in dat geval de gemeenten de regie houden en strenger beleid kunnen formuleren.'*, aldus de heer van Veldhuizen van adviesbureau Bosch & van Rijn tijdens de hoorcommissie van 23 september.

Samen met de Provincie en gemeente Den Bosch zijn wij vanaf het begin van de verkenning in gesprek met het ministerie van EZK. Hierbij is met het Rijk gesproken over hoe om te gaan met beide grootschalige windmoleninitiatieven in de Duurzame Polder. Het Rijk is voornemens de bevoegdheid aan ons (beide gemeenten) of de provincie over te dragen, mits we aan een voor hen belangrijke voorwaarde voldoen. Het Rijk heeft in de brief van 30 maart 2020 (zie bijlage F van de documenten van de Verkenning Duurzame Polder) aangegeven het bevoegd gezag over te dragen *'mits voldoende voortgang wordt gemaakt'*.

Daarmee tekenen zich vier opties af:

1. Wij verzoeken het Rijk om het bevoegd gezag voor het initiatief van het Windcollectief Oss-Den Bosch aan ons (de gemeente) over te dragen. Al dan niet samen met de provincie en de gemeente Den Bosch.
2. Wij verzoeken het Rijk om het bevoegd gezag voor het initiatief van het Windcollectief over te dragen aan de provincie en vervolgen hiermee de samenwerking met de gemeente Den Bosch en de provincie.
3. Wij laten behandeling over aan het Rijk als bevoegd gezag en werken mee aan de realisatie van dit initiatief.
4. Wij laten behandeling over aan het Rijk als bevoegd gezag en laten het rijk weten dat wij niet willen meewerken aan de realisatie van dit initiatief.

De keuze is aan u als Raad.

Als de keuze wordt gemaakt om dit initiatief ter behandeling aan het Rijk te laten, moeten wij wel van meet af aan helder zijn over welke rol wij als gemeente nog voor ons zien weggelegd. Dit mede in het kader van het in- en externe verwachttingsmanagement en het uitlijnen van de organisatorische consequenties. Dat betreft vragen zoals bijvoorbeeld: wat inwoners mogen verwachten als zij van ons tegenactie verlangen; wat als het proces niet verloopt zoals wij vinden dat het zou moeten; wat als de voorwaarden voor financiële participatie te mager worden gevonden. En zo zijn er vast nog meer vragen beantwoording behoeven.

Tijdens de hoorcommissie van 23 september is de vraag gesteld wat er gebeurt als wij als gemeente niet willen meewerken aan de initiatieven die onder de rijkscoördinatieregeling vallen. Zowel de vertegenwoordiger van het Ministerie van EZK, de heer Keurentjes als de vertegenwoordiger van Nationaal Programma RES, de heer Verboom, hebben het volgende geantwoord: *'Zolang de verwachting bestaat dat op landelijk niveau de doelstellingen uit het Klimaatakkoord worden gehaald, valt niet te verwachten dat het Rijk gaat ingrijpen zonder dat partijen gezamenlijk op regionaal niveau daarom vragen.'*

Wij hebben inmiddels van het Ministerie vernomen dat men overweegt om ons naar aanleiding van de Opiniecommissie van 15 oktober nader te informeren over wat men van ons verwacht.

4. Hoe kunt u als raad in dit stadium sturen op het vervolgproces?

De besluitvorming is trapsgewijs opgebouwd. U bent daarin steeds aan zet.

In deze fase kunt u als volgt sturen in de besluitvorming:

- Wel of niet energie opwekken in de Duurzame Polder;
- Meer of minder energie opwekken in de Duurzame Polder;
- Wel of niet doorkijken naar de mogelijkheden vanaf 2030 tot 2050;
- Wel of niet gemandateerd worden als bevoegd gezag voor het grootschalige windmoleninitiatief;
- Wel of niet verder gaan in samenwerking met de gemeente Den Bosch en Provincie.
- Wel of niet volgens het voorgestelde perspectief van integrale gebiedsontwikkeling dan wel het perspectief van autonome ontwikkeling (referentieperspectief);
- Bereidheid om mensen en middelen ter beschikking te stellen;
- Het meegeven van voorwaarden, aanbevelingen en suggesties voor het vervolg, zowel procedureel als inhoudelijk.

Voor wat betreft dat laatste kan dat gaan om zaken zoals bijvoorbeeld de restopgave; de verhouding van windmolens en/of zonnevelden; afstanden tot de bebouwde omgeving en woningen in het verkenningsgebied; financiële participatie; koppelkansen voor integrale gebiedsontwikkeling; en, het proces.

5. Wat betekenen keuzes voor het vervolgproces?

De te maken keuzes, zijn bepalend voor de realisatie van onze energie-opgave en de wijze waarop wij die denken te realiseren, voor de samenwerking in dit project met de beide andere partners, de consequenties voor de initiatiefnemers en hun initiatieven, de perspectieven voor de koppelkansen en de technisch infrastructurele aspecten. De uitkomst daarvan bepaalt hoe de Duurzame Polder en/of andere gebieden er binnen onze gemeente de komende jaren uit gaan zien.

Enkele voorbeelden:

- Zie hiervoor het beschreven onderwerp over de keuze van het bevoegd gezag voor het grootschalige windmoleninitiatief;
- Geen zonne- en/of windenergie in de Duurzame Polder, of minder dan de restopgave, betekent dat we elders (meer) grootschalige energieopwekking moeten realiseren;
- Niet kiezen voor integrale gebiedsontwikkeling betekent een andere afweging van waarden en belangen. Dit kan ook de gemeentegrens-overschrijdende aanpak raken;
- Grootschalige zonnevelden mogelijk maken, beperkt de kansen voor landbouw (zie: de Opinienota Visie op de agrarische ontwikkeling in Oss) en natuurontwikkeling;
- Voorwaarden ten aanzien van de initiatieven met betrekking tot bijvoorbeeld het maximum aantal windmolens, afstanden tot de bebouwde omgeving of financiële participatie raken de businesscases van de initiatiefnemers en daarmee mogelijk de initiatiefbereidheid;
- Datzelfde geldt voor de benodigde investeringen in het elektriciteitsnetwerk om aansluiting op het net van de netbeheerder mogelijk te maken;
- De wensen met betrekking tot het participatieproces en de beschikbaarheid van mensen en middelen zijn van invloed op de vormgeving van het vervolgproces;

6. Welke beslissingsbevoegdheid heeft u als raad in het vervolgproces?

Binnen de Omgevingswet is *het programma* een nieuw instrument. Een programma beschrijft welke maatregelen zullen worden genomen om de beleidsdoelen uit de omgevingsvisie te realiseren. Daarbij gaat het zowel om gewenste ontwikkelingen als om maatregelen gericht op de kwaliteit, bescherming, het beheer, het gebruik of het behoud van de fysieke leefomgeving. Als er omgevingswaarden of doelen voor de fysieke leefomgeving uit het omgevingsplan spelen dan is een programma verplicht.

Een programma kan door meerdere overheden gezamenlijk worden opgesteld om samen doelstellingen te behalen. Het programma geldt dan voor al die overheden.

De gemeente kan in de uitvoeringsparagraaf van haar omgevingsvisie aangeven dat ze elementen ervan in een programma gaat uitwerken. Het programma sluit hier dan op aan.

Het programma bindt alleen het bestuur. Een programma kan wel burgers en bedrijven stimuleren om die dingen te doen die helpen om de doelstellingen te halen.

De bevoegdheid van het vaststellen van een Programma is belegd bij het College van B&W. Uiteraard onder controle van de gemeenteraad.

Op het Programma is wel inspraak mogelijk, maar geen beroep. Indien de behandeling van de initiatieven een bevoegdheid is van of gedelegeerd is aan de gemeente, kan de gemeenteraad in de procedure een rol spelen door het adviesrecht met betrekking tot de zogenaamde Buitenplanse OmgevingsPlanActiviteit (BOPA) voor windmolens en/of zonnevelden aan zich te houden.

Voor initiatieven die op grond van het omgevingsplan zijn verboden, is een aanpassing van het Omgevingsplan (gemeenteraad) of een vergunning voor een zogenaamde Buitenplanse OmgevingsPlanActiviteit (BOPA) nodig. Het college van B&W is bevoegd gezag voor de BOPA en de gemeenteraad heeft hierbij een bindend adviesrecht voor zover het gaat over onderwerpen die door de gemeenteraad zelf zijn aangewezen. Het realiseren van windmolens en/of zonnevelden kan zo'n onderwerp zijn. Een BOPA is onder de huidige wetgeving te vergelijken met een buitenplanse afwijkomgevingsvergunning. Bij het wijzigen van het Omgevingsplan is de gemeenteraad bevoegd. De keuze voor het wijzigen van een Omgevingsplan ligt overigens niet voor de hand, omdat de voorzieningen voor het opwekken voor zonne- en windenergie in de basis tijdelijk zijn.